

Leto 2019 - Št. 1

Januar-Junij

IN PRIČENJA SE NOVO OBDOBJE

Zaključujemo dosedanje obdobje in pred nami se prikažejo novi izzivi. Kakor vsako živo bitje, korak za korakom, stopnja za stopnjo, od rojstva do mladosti in od odraščanja do cilja. Vsakemu se na poti življenja pridruži še čas in prostor na katerem se vse to razvija in se skuša uporabljati zdravo pamet, da bi vsaka odločitev bila najbolj primerna. Res je, da to morda pomeni, da se človek tudi večkrat zmoti, da se upoštevajo vse omejitve in da mora vsak izmed nas vedeti zanje in tudi vedeti kateri so tisti talenti, ki naj jih vsak lepo seje v rodovitnem prostoru, pridno pazi in skrbi zanje ter jim sledi, da bo tudi žetev bogata.

Svet v katerem smo vsi vključeni se spreminja. In to stalno. Kolo zgodovine. Ni dolgo tega, ko sem bil še otrok, drugi pa v visoki starosti in naša organizacija je bila že zelo zrela. Vedno sem kot mladenič, z močnim občudovanjem in s spoštovanjem, gledal nanjo in na njene važne dejavnike. Bila mi je v zgled in ponos, kakor so bile tudi druge organizacije, ustanove in društva. Takrat je bil med nami še močan duh slovenstva in okolica je bila še vedno tuja. Svet je bil popolnoma drugačen, res ni bil tako povezan in politično obremenjen s kapitalističnim sistemom; padali so vsi režimi in morala je bila vse bolj vidna.

Naši predniki so se borili za domovino, ki jim je, zaradi političnih okoliščin, postala mačeha. Zgradili so različne celice tiste »svoje« domovine po svetu. Enostavne besede lahko hitro izražamo, a vsaka prinaša težo posebnega križa. Samo deset let po največji človeški nesreči okoliščine niso bile ravno naklonjene: drug svet, tuj jezik; torej ni bila kriza samo na področju ekonomije. Po drugi strani je bil viden razvoj na področju industrije po vsem svetu. Kljub temu so bili ideali zelo visoki in temeljili v moči besede, spoštovanja, in pridnega dela ... Kultura je imela svoj status in prostor le v višji družbi novega tujega sveta, težko bi si predstavil relativno hitro vključevanje, asimilacijo v novem tujem socialnem krogu na tem področju. Bili so zvesti svojim idealom in čutili so, kaj pomeni »Biti Slovenec«.

Dandanes se v razmerah argentinske javnosti godi vse mogoče in naše nove, mlajše generacije čutijo bližnje pripadnosti do nje. Po drugi strani, v današnjem času s človeškega vidika, kdor izpolni 65 let je že zrel za upokožitev ... Ali mislite, da se to lahko prenese tudi na organizacijo? Ali velja resno misliti, da izumira? Ali je morda starokopitna?

Leta 2017 se je izvršil izredni občni zbor, na katerem se je sestavil novi odbor v prelomnem času. Ugotovili smo -na srečo- da nismo sami. Veliko je bilo dela, namen pa je vedno bil nadaljevati s poslanstvom; in to še drži. Gledamo v prihodnost.

Torej, kakor so se že spraševali in se še vedno sprašujemo: kdo bo izrekel končno sodbo?

Ne gre za zasluge, delamo kar mislimo, da je pač prav; ne samo potrebno ampak po dolžnosti in iz spoštovanja do tistih, ki so se žrtvovali in se trudili skozi 65 let. Nadaljevanje ni lahko. Prvo kar potrebujemo je vzbuditi več zanimanja s strani skupnosti, da bi bilo več udeležbe na naših srečanjih. Na ta način bi morda pridobili nekaj potencialnih članov in s tem tudi, če Bog da, bi dobili nove delovne moči. Ni vse zlato kar se sveti in nikdar ni bilo lahko za kulturo in kulturno dejavnost. Enkrat bolj uspešno, drugič manj. Važno je, da ne omagamo in ne obupamo.

Veliko je prizadevanj in veliko odprtih vprašanj: katera je prihodnost, kako naprej ...?

To moramo še prav gotovo razkriti: v bližnji prihodnosti, delati za vključitev in v daljšem obdobju, delati z mladino in mlajšimi rodovi. Seveda, ne bo se obdržal prvotni nivo. Tudi generacijsko se je težko prilagajati ... Kar nekaj dela je, in ni odvisno samo od vodje ali glave organizacije, ampak je tudi delo celotne slovenske skupnosti. Če bi vsi samo s tem pomagali, bi bilo vse lažje. Pred nami se so tudi bojevali, prav tako kakor mi, za dostojanstvo, sicer so današnji svet in okoliščine drugačne, ne lažje ne težje. Vsako obdobje prinaša nekaj dobrega in nekaj slabega.

Zakaj mlade ne pritegne naše delo? Zakaj odrasli omagujejo, skoraj bi rekli, da obupujejo?

V bistvu bi si človek mislil, da je vse odvisno od skupine, ki vodi organizacijo ampak kot že omenjeno, ni samo to. Če gledamo v prihodnost, če si še želimo ohraniti pripadnost neki skupnosti in njenim organizacijam ali društvom, se moramo prej ali slej sprijazniti s tem, da je to kamen nad kamnom, ki ga

moramo skušati izkopati iz tal, da pridemo do zemlje, jo pognojiti in predelati, da bi spet postala rodovitna in tako, v to zemljo, posejati nova zrna, lepo, pazljivo gojiti in v pričakovanju uspeha, da pridemo do cilja, ki je žetev novega kulturnega klasa. Torej, da bo uspeh in da bo zaživel v naši naravi, moramo dobiti in pridobiti veliko delovne moči, to je naloga naše generacije. Ne smemo vse opustiti in gledati samo na »zlate stare čase«, kajti pred nami je prihodnost, življenje, ki je odvisno od našega prizadevanja, dela in truda. »Argentinski čudež« ni le fraza ampak je dosežek nekega skupnega projekta in dela, ni še zaključeno in pot še ni dokončana. Zato smemo s ponosom in veseljem pozdraviti delo, ki je bilo izvršeno do sedaj, imamo pa še dolgo pot pred seboj, pot po kateri se piše zgodovina vseh narodov. Od vsakega izmed nas je odvisno kako podpremo to delo in kako postavimo temelje za nadaljnji razvoj. Zaključim pa s tem: če bi se v prihodnje nekdo upal vprašati, ali se splača, naj mu že za vnaprej odgovorim konkretno »da, seveda se splača. Gre se tudi za našo dolžnost«. Želim si, da bi bili vsi slovenski kulturniki složni, da bi enotno delali s skupnim ciljem, za našo Slovensko kulturno akcijo, za našo Slovenijo ...

Vivat in æternum.

HISTORIAS COMUNES

V knjigi »Historias Comunes« je predstavljena tudi zgodba arhitekta Viktorja Sulčiča, ki je zasnoval štadion La Bombonera in tržnico Abasto v Buenos Airesu. Knjiga je bila predstavljena 9. maja ob praznovanju dneva Evrope v prostorih kulturnega centra Kirchner (CCK), osnovni material in knjigo lahko dobite na naslovu: https://eeas.europa.eu/delegations/argentina_es / video pa si lahko ogledate tudi na:

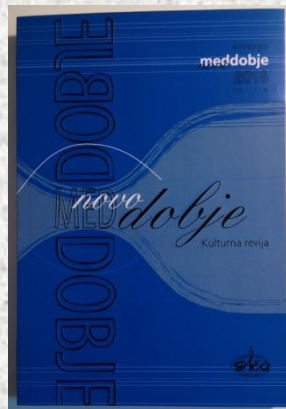
https://www.youtube.com/watch?time_continue=22&v=7eHU5SMa8PI

MEDDOBJE 2018

Periodični tisk v naši skupnosti se sooča z mnogimi težavami. Zato je še bolj razveseljivo, kadar zagleda luč sveta revija, ki je visoko kulturne narave in v našem jeziku ponuja dela slovenskih avtorjev v Argentini in po svetu.

Revija Meddobje (mimogrede: edina kulturna revija v slovenskem jeziku, ki izhaja izven slovenskega etničnega ozemlja), se kljub težavam ohranja in letno obiskuje krog bralcev in prijateljev. Lanska številka je izšla proti koncu leta in prinesla, kot običajno, vrsto stvaritev naših izseljenskih avtorjev.

Tradicija je že, da je na prvem mestu zaglavje **poezije**, ki ohranja presenetljivo število in kakovost avtorjev. Z Japonske je Vladimir Kos prispeval *Žafrani s forsitijo me kličejo*. Lev Detela (Avstrija) objavlja mogočno *Nočni avto za Jeruzalem*. Sledeči avtorji so iz Argentine in sicer Gregor Papež: *Q* in *Un* (obe v španskem jeziku); Damijan Ahlin: *Slovesni requiem*, *Šopek belih rož* in *Sivi kamen*; Lojze Lavrič: *Vas Chivay* in *Biseri na mojih dlaneh*; ter Vladimir Voršič: *Bajka o čarobnem pevcu*. Zaglavje zaključijo Angela Cukjati iz Italije z dvema pesnitvama: *Spomin na ljubezen* ter *Nedokončana*, v španskem in slovenskem jeziku. **Prozo** to pot zastopa Gregor Papež s črtico *Poslednje nemogoče* (prevedel Marjan Hribar).

Zaglavji **Obrazi in obzorja** ter **Eseji in razprave** sta intimno povezani v osebi slovenske etnologinje *Branke Sušnik*. Njej je posvečen življenjepis izpod peresa Toneta Mizerita ter ponatis intervjuja z njo, ki ga je v Meddobju avgusta 1959 objavil dr. Tine Debeljak. V arhivu se je namreč pojavil še neobjavljen esej pokojne Branislave: *Primitivec kot človek*. Gradivo je izredne vrednosti, saj je v slovenščini le malo njenih del. Ta del Meddobja je edinstven, pravi dragulj.

V zaglavju **Naši umetniki** predstavimo *Toneta Oblaka*, njegovo življenje in delo. Gradivo sta zbrali pokojna Katica Cukjati in Mirjam Oblak. Njemu je posvečena tudi umetniška priloga te številke.

Intervju je to pot opravila Veronika Kremžar. Njen sogovornik je kulturnik, časnikar, vzgojitelj in javni delavec Albin Magister. V pogovoru sledimo njegovi življenjski zgodbi in spoznamo njegovo delo, tako važno za slovensko skupnost v Argentini.

Svoje **spomine** objavi sedaj že pokojni arh. Marijan Eiletz. *Z dolge poti* je dopolnilo njegovi knjigi »Moje domobranstvo in pregnanstvo«. Od Celovca do Buenos Airesa teče ta pot. Spis je važen doprinos naši izseljenski zgodovini.

Gradivo zaključí zanimiva zgodba Helene Janežič, iz **Narodne in univerzitetne knjižnice** v Ljubljani, pod naslovom *Ljubo doma, kdor ga ima*. V njen Čukec Nuček, zanimiva oseba, stvaritev avtorice, otrokom (in starejšim) razlaga pojav izseljenstva in kulturno ustvarjanje Slovencev po svetu.

Meddobje ureja Tone Mizerit; urednik za Evropo je Lev Detela. Pri lektoriranju sodeluje Metka Mizerit. Oprema in prelom je skrb Monike Urbanija; tiska pa Talleres Graficos Vilko. Izvod za leto 2018 je izšel na 128 straneh bogate vsebine.

SPOMINI IN MISLI BRANKA REBOZOVA

Na 342 straneh, s 16 dodatnimi stranmi fotografij, je posmrtno izšla knjiga, ki jo je napisal Branko Rebozov (Sevnica, 1926 - Buenos Aires, 2013). Avtor, ki je objavljajl poezijo in prozo v revijalnem tisku v Argentini in Sloveniji, prevajal mlade slovenske pesnike, ki ustvarjajo v španščini, in izdal pesniško zbirko *Črn plamen* (2012), v tem delu obnavlja svoja doživetja iz vojnih let in iz prvega povojnega časa. Takrat je bil star 17 do 19 let. Ob tem kritično razmišlja o revoluciji, partizanstvu in domobranstvu, saj so ga močno zaznamovala najprej doživetja iz časa, ko je bil prisilno mobiliziran kot partizan in ko je bil nato domobranski prostovoljec, nato pa britanska prevara v Vetrinju in povojni poboji.

V Sloveniji je bila predstavljena 14. marca t.l. med nami v Argentini pa bo 22. junija. Že vnaprej lepo vabljeni.

95. LET POLNEGA ŽIVLJENJA - dr. VLADIMIR KOS

Vladimir Kos se je rodil v Murski Soboti 2. junija 1924. Odraščal je v Mariboru, kjer so ga zajele stiske druge svetovne vojne. Okupator je njegovo družino izselil v Srbijo, on pa se je v zadnjem trenutku umaknil in odšel v Ljubljano, kjer je nadaljeval šolanje na klasični gimnaziji. Junija 1942 so ga italijanski okupatorji odvedli v internacijo v taborišče Gonars, od koder se je vrnil šele v maju 1943. Po maturi je vstopil v bogoslovje. Maja 1944 se je pridružil domobrancem. Ob koncu vojne je med slovenskim eksodusom odšel na Koroško, se izmaknil vrnitvi in odšel v Rim, kjer je nadaljeval študij teologije. Leta 1950 je doktoriral iz filozofije in bil posvečen v duhovnika, čez tri leta pa vstopil v Družbo Jezusovo in se odločil za misijonsko delo na Japonskem. Z vatikanskim potnim listom je 13. maja 1956 prispel v Tokio, kjer je poučeval filozofijo na univerzi Sophia in misijonaril v tokijskih predmestjih. »Ob dopoldnevih sem predaval na univerzi, se gibal v 'visokem miselnem svetu', preostali čas pa sem bil med cunjarji in pobiralci smeti. Pol moje pisarne na univerzi je bilo skladišče. Seznanjal sem sodelavce z življenjem revnih v jezuitskem zavetišču in prek njih in njihovih priporočil sem prišel do ljudi, ki na Japonskem razpolagajo z denarjem«. Kot politični izseljenec je vse do leta 1993 živel brez slovenskega državljanstva. V Slovenijo se je prvič po vojni vrnil leta 1995. Od svojega odhoda čez Karavanke je vse do danes ohranil tesno povezanost s slovensko kulturo, od vsega začetka je član literarnega odseka Slovenske kulturne akcije.

Širša slovenska javnost spoznava p. Vladimirja Kosa šele zadnja desetletja predvsem kot pesnika – prvi dve pesniški zbirki (*Marija z nami je odšla na tuje* in *Deževni dnevi*) sta izšli v taborišču Peggez na Koroškem, leta 1955 je izšla pesniška zbirka *Križev pot prosečih*, izdala jo je SKA v Argentini. V Sloveniji je prva Kosova pesniška zbirka izšla šele leta 1997, različne slovenske založbe, med njimi tudi založba Družina, so izdale še okoli dvajset Kosovih pesniških zbirk, stroka pa ga je kot »največjega pesnika emigracije« uvrstila v novi leksikon slovenske književnosti. Leta 2014, ob svoji devetdesetletnici, je prejel nagrado Prešernovega sklada za zbirki *Pesmi z japonskih otokov* in *Ob rahlo tresoči se tokijski harfi*.

»Do leta 1990 zamolčanemu pesniku je vsekakor danes že dano pripadajoče častno mesto v naši literarni zgodovini.«

ZAPUŠČINO KNJIŽEVNIKA IN SOCIOLOGA ALEŠA DEBELJAKA

Zbirka rokopisov, redkih in starih tiskov NUK je pridobila celotno zapuščino književnika in sociologa Aleša Debeljaka. Doktoriral je iz sociologije kulture v New Yorku in predaval na Fakulteti za družbene vede. Kot pesnik se je v svojih delih že od zgodnjih poskusov ukvarjal predvsem s tematiko eksistencializma, prizadeto je ubesedil tudi vojno v nekdanji Jugoslaviji; v esejistiki je bil med snovalci postmodernizma na Slovenskem; med drugim je tudi prevajal in pisal o ameriški književnosti. Bil je glavni urednik »Problemov« in je eden najbolj prevajanih slovenskih pesnikov in esejistov. Za svoje delo je prejel Jenkovo nagrado in nagrado Prešernovega sklada, bil je tudi ambasador RS v znanosti.

Zapuščina Aleša Debeljaka obsega osebne dokumente, rokopise del, dnevniške zapiske in korespondenco ter zbrano dokumentacijo o njegovem delu. Prejeli so tudi njegov osebni računalnik, ki je vseboval mnogo avtorjevih zapisov. S pomočjo sodelavcev, ki skrbijo za računalniško podporo, jim je uspelo vse to tudi shraniti v obliki digitalnega arhiva. Kot vsak del tako pridobljene zapuščine bo tudi arhiv dokumentov Aleša Debeljaka trajno ohranjen za prihodnost

ZLATI RED ZA ZASLUGE

Milan Kundera, ki je od leta 1981, potem ko so mu odvzeli češkoslovaški potni list, francoski državljan, je ravno dopolnil 90 let.

Predsednik republike Borut Pahor je podpisal ukaz o podelitvi odlikovanja RS zlati red za zasluge češko-francoskemu literatu in intelektualcu Milanu Kunderi za izjemen prispevek k razumevanju Evrope in časa ter za trdno prijateljstvo s Slovenijo.

Kundera velja za enega največjih pisateljev naše dobe. *»S svojimi deli je v prelomnih desetletjih druge polovice 20. stoletja dosegel vpliv, kot ga imajo lahko le najbolj natančni opazovalci časa in ljudi. V svojem pisateljskem opusu je dal romanu kot izvorno evropski literarni obliki tankovestno estetsko dovršenost in s tem plemenito poslanstvo izražanja vesoljnih načel in vrednot človeškega duha, katerega substanca je svoboda, ...«* so sporočili z Urada predsednika RS.

Kundero pa s Slovenijo povezuje, da je *»v odločilnem, prelomnem obdobju slovenskega osamosvajanja in vojne za Slovenijo zastavil svojo besedo in mednarodni ugled v obrambo naše zgodovinske in kulturne posebnosti ter politične neodvisnosti«*. Ukaz o podelitvi odlikovanja je bil objavljen v Uradnem listu RS, so še navedli na uradu.

Predlagatelj podelitve odlikovanja Kunderi je bil med Francijo in Slovenijo živeči filozof in fotograf **Evgen Bavčar**. Za STA je povedal, da se je v obdobju osamosvajanja, ko smo bili Slovenci napadeni in povsem izolirani, v Franciji dvignil glas Kundera za Slovenijo. Pisatelja so po njegovih besedah z razmerami v Sloveniji seznanili z Društva slovenskih pisateljev: *»Kundera je nato v svojem prispevku, ki je izšel tudi v Novi reviji, prikazal vso slovensko kulturno zgodovino, ki jo dobro pozna, in zapisal, da je treba Slovenijo rešiti ter da sodi le-ta v Zahodno Evropo. «*

O Kunderi se pogosto govori kot o kandidatu za Nobelovo nagrado za književnost.

OB 80-LETNICI NA DUNAJU ŽIVEČEGA PISATELJA

Ob letošnji aprilski 80-letnici pisatelja Leva Detele je celovška založba Fran pod naslovom *Nočna vožnja v Jeruzalem* pravkar izdala zbirko avtorjevih izbranih pesmi, ki so nastajale med letoma 1964 in 2018. Poleg nekaterih značilnih starejših delno preoblikovanih besedil je v drugem delu knjige objavljena nova duhovno-miselna poezija iz let 2017 in 2018 (petnajst pesmi iz cikla *Italijansko potovanje* in deset daljših pesmi iz jeruzalemskega cikla, ki je dal knjigi ime).

Skoraj istočasno je izšel pri celovški Mohorjevi založbi v nemščini napisani Detelov roman *Die kahl geschlagene Welt* (Do golega posekani svet) o grozljivem dogajanju v prvi svetovni vojni z milijoni v vojne namene izrabljenih žrtev. Na poseben način je opisano takratno dogajanje v Posočju in na Krasu. Avtor se posluži nenavadne pripovedne optike, ko s pomočjo ironizirano predstavljenega raziskovanja tedanjih tragičnih dogodkov v nekem današnjem univerzitetnem inštitutu z zapleti med moškimi mačisti ter njim nepokornimi ženskami na samosvoj način obudi usode glavnih protagonistov dogajanja, sarajevskega atentatorja Gavrila Principa in njegove žrtve, avstro-ogrskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda ter obeh zadnjih avstrijskih cesarjev Franca Jožefa I. in Karla I. Osrednja točka in vezni člen razgibanega romana, s številnimi stranskimi zgodbami, pa je dunajski cesarski grad Schönbrunn, ki se razrašča v začarano središče usodne svetovne zgodovine. Detela pravkar pripravlja tudi slovensko inačico prvotno v nemščini napisanega dela.

Pri Kulturnem centru Maribor je v znani zbirki Frontier napovedana izdaja Detelove spominske knjige *Disident*, ki jo je uredil direktor mariborskega centra Dušan Hedl. Poleg izvirnih leposlovnih tekstov na Dunaju živečega pisatelja z aktualnimi razmejevanji do raznih negativnih družbenih pojavov bo v publikaciji objavljen tudi obširen avtorjev življenjepis z bibliografijo vseh do zdaj izdanih publikacij in obsežna fotobiografija s posameznih avtorjevih življenjskih postaj.

Avstrijsko-ameriški pisatelj in prevajalec Herbert Kuhner je za dunajsko založbo PROverbis skupaj z družbo Theodorja Kramerja, poimenovano po znanem avstrijskem židovskem protifašističnem pesniku, pod naslovom *Duh in telo – Die Trennung von Leib und Geist – The Body Severed from the Soul* pripravil trijezično izdajo Detelovih pesmi in kratke proze. Poleg Kuhnerjevih prevodov v angleščino so vzporedno objavljena Detelova kritično-ironična izvirna slovenska besedila in avtorjeve nemške inačice istih tekstov.

V založbi dunajske nemške revije LOG, ki jo Detela že nad štirideset let ureja z Wolfgangom Mayer- Königom, izide v revijini knjižni zbirki LOG – BUCH kot dvaintrideseto izdanje izbor avtorjevih nemških eksperimentalnih tekstov *Verdichtungen und Worttexturen* (Razpesnjenja in besedne teksture). Prva knjiga te avtorjeve jezikovno-kritične poezije je izšla v isti seriji pred nekaj leti kot LOG – BUCH 29.

Zbirka Nočna vožnja v Jeruzalem ponuja presek skozi avtorjevo večdesetletno pesniško ustvarjanje. Ob izboru nekaterih preoblikovanih pesmi iz dosedanjih pesniških zbirk je predvsem v drugem delu knjige objavljena bogata Detelova pesniška bera iz najnovejšega časa. Skozi številne življenjske premene išče avtor pot iz stisk in nedonošenosti navzgor v duhovni Jeruzalem prenovljenega življenja v novem humanem času.

Dr. FRANC DERGANČ

Dr. Franc Derganc, slovenski zdravnik in organizator kirurške dejavnosti, rojen 26. februarja 1877 v Semiču, Bela krajina, umrl 30. junija 1939 v Ljubljani

Misel

»Visoko v zraku leti
trop drobnih ptic v daljavo.
Kaj jim gore, kaj doli,
kaj jim morske globi?....

Lete, hite!
Hiti za njimi
moje oko, moje srce.
Brezuspešne želje!
Ostani v prahu prah. «

Sava

15. julija 1892 je bila v dijaškem glasilu *Vesna*, ki je izhajal v Celju, objavljena pesmica pod katero je bil preprost podpis Sava. Pseudonim, ki ga takrat uporabil Franc Derganc, star 15 let.

Franc Derganc je obiskoval ljudsko šolo v Semiču, kot dvanajstletnik pa je odšel na gimnazijo v Novo mesto. Obiskoval jo je v šolskih letih od 1889/90 do 1891/92. Višjo gimnazijo nadaljuje v Ljubljani, kjer najde sorodno dušo Dragotina Ketteja in izdajata tajno glasilo *Klepetec*, zaradi česar sta oba kaznovana s šolskim zaporom. Prijateljuje tudi z Ivanom Cankarjem, čeprav pravi, da sta po duši popolni nasprotji. Študirat odide na Dunaj na Medicinsko fakulteto. Tudi tam se literarno udejstvuje in leta 1901 skupaj z Nikom Zupaničem iz belokranjskih Gribelj izdajata kulturno-politično revijo *Jug*. S prispevki v njem se hudo zameri obema političnima strujama v Ljubljani. Po diplomi 1903 se izpopolnjuje na klinikah na Dunaju, na Danskem, v Nemčiji, Franciji in Švici in se vrne v Ljubljano šele 1913 leta. Tu vzpostavi temelje kirurgije. Postane privrženec ideje dr. Janeza Evangelista Kreka in veliko objavlja v katoliškem časopisu *Slovenec*. Leta od 1910 do 1914 pomenijo vrhunec Dergančevega medicinskega delovanja. Ob začetku vojne ga vpokličejo in je vojaški zdravnik do razpada Avstro-Ogrske, kar njegovo kariero zavre. V tem obdobju se ponovno zbliža s Cankarjem.

Napredoval je v svoji matični deželni bolnici, ustanovil zaseben zdravstveni sanatorij Emona ter s strokovnim delom in poučnimi članki prispeval k ozaveščanju preprostega prebivalstva in medicincev. V kirurgiji je uvajal številne novosti, največjo odmevnost pa dosegel z operacijo slepiča o čemer so se 20. marca 1913 razpisali domači in tuji časopisi. Leta 1929 je ustanovil - in prvo leto tudi urejal - prvi slovenski strokovni medicinski list *Zdravniški vestnik*, ki izhaja še danes. Izdal je tudi filozofski knjigi *Borba zapada in vzhoda* in *Svetozor*, v katerih razpravlja o zanimivih življenjskih tematikah.

Umrli je še v polnem zamahu ustvarjanja, star komaj 62 let, - kako bizarno - po nesrečnem padcu s kompliciranim zlomom noge in posledično še komplikacije s pljučnico. Z ženo Hedo sta imela 7 otrok, trije so postali zdravniki. Po sinu dr. Francu Dergancu ml. se imenuje bolnišnica v Novi Gorici. Njegov sanatorij Emona je bil po vojni nacionaliziran, danes pa so v njem prostori zdravniškega društva. Njegovo rojstno hišo so potomci podarili Zvezi paraplegikov Slovenije, ki jo uporablja kot počitniški dom. Na vrtu domačije sta Občina Semič in Sadjarsko društvo Bk uredila vzorčni sadovnjak.

DRAGO JANČAR PONOVRNO MED NAMI

Po dolgem času, se bomo lahko srečali z uglednim pisateljem DRAGOM JANČARJEM, izjemno dejavnim in najbolj prevajanim sodobnim slovenskim avtorjem, dobitnikom najprestižnejših slovenskih in mednarodnih nagrad.

Spominjam se, tik ob osamosvojitvi Republike Slovenije, ko smo se mu predstavili v prostorih gledališča General San Martin leta 1992, ob prireditvi pod naslovom »Teden Slovenske kulture«. Ob tej priložnosti so nas obiskali Alojz Rebula, Zora Tavčar, Aleš Debeljak, Jure Potokar, Marko Jenšterle, Irena Mislej in že takrat prepoznavni Drago Jančar. Res nepozabni čas visoke kulture. V istem času smo bili tudi deležni debate pod naslovom »Slovenska literatura in politika«. Pomembna sta bila med drugimi takrat kratka proza »Pogled angela« (1992) in esej »Terra incognita« (1989) ter »Razbiti vrč« (1992).

V obdobju od leta 1981 do 2016 je bil Drago urednik in tajnik Slovenske matice in se je njegova pisateljska pot samo še vzpenjala. Med letoma 1987 in 1991 je bil predsednik Slovenskega centra PEN, v okviru katerega je tudi veliko pripomogel k slovenski osamosvojitvi. Torej, je eden izmed najbolj plodovitih slovenskih pisateljev. Kot esejist se velikokrat ukvarja tudi s problemi politike in civilne družbe.

Leta 1999 smo ga bili še enkrat deležni; skupaj z Vaskom Simonitijem je pripravil odmevno razstavo in zbornik »Temna stran meseca«, o značilnostih avtoritarne vladavine v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni. Takrat nam je predaval na temo »Pisatelj in demokracija ...« ter predstavil zbornik.

Dobil je več slovenskih in mednarodnih nagrad, med drugimi Prešernovo nagrado za življenjsko delo (1993), evropsko nagrado za kratko prozo mesta Augsburg (1994), Herderjevo nagrado za književnost (2003) in nagrado Jean Amery za esejistiko (2007). Leta 2015 so mu v Evropskem parlamentu podelili naziv Državljan Evrope. Je tudi štirikratni dobitnik nagrade Kresnik za romane »Katarina«, »Pav in jezuit«, »Zvenenje v glavi«, »To noč sem jo videl«

(katerega francoski prevod je 2014 prejel nagrado za najboljšo tujo knjigo in kandidiral za francosko literarno nagrado Femina, nemški prevod pa je bil razglašen za najboljšo knjigo po izboru avstrijskih kritikov na listi ORF, ki je bila po mnenju mesta Darmstadt v oktobru 2015, najboljša knjiga v Nemčiji), ter »In ljubezen tudi« (2018).

Tokrat, s skupnimi močmi, sta Veleposlaništvo Republike Slovenije v Buenos Airesu in Slovenska kulturna akcija organizirala celotno turnejo Draga Jančarja in priredila dve različni obliki predstav:

Drago Jančar predstavlja svoje zadnje delo, potopis »Postaje« (2018) in roman »To noč sem jo videl« (2010) ter prevod v španščino »Aquella noche la vi« (2019) v obliki okrogle mize in pogovora z rojaki.

Njegov roman v španščini »Aquella noche la vi« (2019), pa bo prestavljen v treh krajih.

Torej, lepo vabljeni na vsa ta srečanja z brezplačnim vstopom, ki so edinstvene prilike, da se srečate z avtorjem. Bo pa tudi možnost, da si nabavite zaželeno izvedbo knjig.

IN MEMORIAM MARJAN EILETZ

V ponedeljek, 7. januarja 2019, v 92. letu starosti je umrl arhitekt, pisatelj, urednik in vsestranski aktivni član slovenske skupnosti Marjan Eiletz.

Naš dolgoletni član se je rodil 8. aprila leta 1926 v Slovenj Gradcu. Leta 1933 se je preselil z družino v Maribor. Po umiku v Vetrinj (1945) se je po naključju rešil s transporta vrnjencev in se naselil v begunskem taborišču v Lienzu, nato pa takoj odšel v Italijo, kjer je živel v Rimu do leta 1947. Še isto leto je emigriral v Argentino. Leta 1949 je napravil dodatne izpite za nostrifikacijo mature ter se naslednje leto vpisal na Fakulteto za arhitekturo na državni univerzi v Buenos Airesu, kjer je diplomiral leta 1958.

Že kot študent je začel delovati v slovenski skupnosti pri raznih društvih, po diplomi pa je postal na predlog Nikolaja Jeločnika član SKA v gledališkem odseku. Po lastnih besedah: » ...vsa leta sem delal nekako v ozadju, ker se skoraj nisem upal približati takratnim vodilnim glavam. Spoznaval sem jih in se učil pri osebnostih kot Ruda Jurčec, Milan Komar, Zorko Simčič, dr. Tine Debeljak, Alojzij Geržinič, Vinko Brumen, Mirko Gogala in mnogo drugih. Nikdar ni bilo v moji glavi, da bi prišel v odbor. Lepega dne me je pa naš

pobudnik, lazarist Lado Lenček povabil in skoraj prisilil, da sprejmem mesto podpredsednika.« (1969)

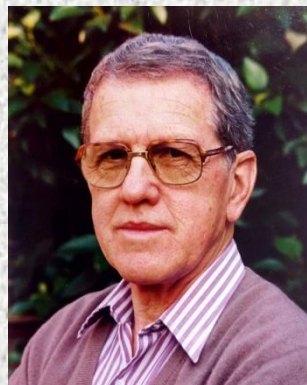
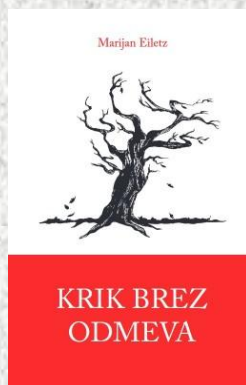
Na življenjski delavni je poti načrtoval industrijske, zlasti pa cerkvene in šolske zgradbe, med drugim, osrednjo cerkev Marije Pomagaj v okviru Slovenske hiše (1971-1974) v Buenos Airesu.

Pri slovenskem katoliškem akademskem starešinstvu (SKAS) je sodeloval in bil večletni odbornik ter predsednik v obdobju 1982 do 1988.

V Slovenski kulturni akciji je deloval v likovnem odseku na področju scenografije in opreme knjig ter bil v letih 1992-2002 tudi njen predsednik.

Urejal je revijo Meddobje in Glas Slovenske kulturne akcije. Leta 2000 je v Sloveniji izšla njegova knjiga »Moje domobranstvo in pregnanstvo«.

Kot takratni predsednik SKA je v sodelovanju z Izselskim društvom Slovenija v svetu leta 1994 sodeloval pri pripravi praznovanja 40. obletnice SKA v Cankarjevem domu.

Marijan Eiletz je leta 2015 prejel prvo nagrado »Svetlobnica« založbe Družina, in sicer za roman »Krik brez odmeva«, ki je izšel naslednje leto. Zgodba temelji na resničnih dogodkih, vendar odseva tudi pisateljsko fantazijo, osebne izpovedi je malo, saj se je Marijan Eiletz opiral na zgodovinskih dejstvih.

Po Marijanovih besedah: »... dodal bi samo zahvalne besede vsem prijateljem, ki so me spremljali na življenjski poti ...«

Hvala Marjan za tvoje delo in naj ti Bog stotero poplača za ves tvoj trud.

MARKO KREMŽAR: RAZMIŠLJANJA OB ZMEDI

Letos je pred kratkim izšla nova zbirka izpod peresa Dr. Marka Kremžarja, ki vsebuje razmišljanja, ki smo jih bili delno posamezno deležni pred leti v tiskani obliki tednika Svobodna Slovenija. »Razmišljanja ob zmedi«, so po avtorjevih besedah »... preproste misli, z nekaj ritma.« Če pogledamo malo globlje, gre za delo z izrednim bogastvom; ne gre za obliko rahlega in hitrega prebiranja, gre za temeljito razmišljanje ob vsaki misli. Avtor ob tem omenja sledeče: »... so nastajala skozi vrsto let ... Pričela so nastajati pred leti kot poskus, povedati kake resnice in misli brez nepotrebnih besed ... Ko sem pričel pri nekaterih svojih spisih črtati odvečne stavke, opombe in besede, je nastala oblika verza, ki je imel navadno svoj naravni ritem. Tako je nastala oblika Razmišljanj, ki niso pesmi, temveč misli, povezane in povedane z ritmom ...« Torej dobimo misli v zvezi s človekom, družbo, odnosom in občestvom ob izvirnem grehu.

161. Zgódi se ...

Izvirni greh, posledica svobode in napuha,
je vzrok trpljenja, smrti, zameglitve uma
in razlog za obljubo božjo Odrešenja.
Ta se izpolni, ko napoči polnost časa,
z dejanjem privoljenja in ponižnosti Device,
ki je bila po volji Stvarnika spočeta čista, vsa brez greha,
kot je bila ustvarjena vseh slabih nagnjenj prosta prva žena.

IN MEMORIAM MILENA JEREBIČ AHČIN

Bila si dolgoletna pomočnica in članica družine Slovenske kulturne akcij. Sodelovala si pri tajništvu in skrbela za vse, kar je bilo potrebno v pisarni. Naj ti Vsemogočni stotero poplača. Hvaležni smo ti za vse zapiske in dodatno neutrudno delo.

Rodila si se v Mariboru leta 1927. Ko se je prikazala vojna, ste se umaknili v Ljubljano. Kot študentka slavistike si se preživljala kot pevka v komornem zboru radia Ljubljane. Ni dolgo odkar si na Taboru Slovencev po svet, pri okrogli mizi »Zapustiti smo morali Slovenijo« tudi ti spregovorila. Tvoje pričevanje in zgodba življenja kaže na vračanje in trpljenje nedolžnega dekleta in matere, zaplembo stanovanja, čudežno rešitev gotove krivične usmrtitve in na koncu, po več kot desetih letih tako imenovane svobode in pravice za vse, službeni izgon iz Slovenije. Kot mnogi drugi, si prvega maja 1945 v jutru dobila ukaz ali naročilo: »Vzemita dokumente in nekaj najnujnejših reči, vsaka eno torbo, vključita se v povorko, ki gre proti Ljubelju«. V nadalje si tudi omenila sledeče: » ... Ko sem leta 1956 prijavila zagovor svoje diplome, so mi z ministrstva določili prvo službeno mesto. Upala sem, da dobim blizu Ljubljane, kjer sem imela urejeno življenje (sobo in honorarni zaslužek na Radio Ljubljana). Dobila sem odgovor BITOLA (na jugu Makedonije, na meji z Grčijo – preko 1100 km oddaljeno od Slovenije!) To mi je dalo razumeti, da je ves moj trud zaman. Ko sem to sporočila bratu v Argentino, mi je odgovoril: »Pridi sem, saj mama že dolgo namerava priti.« Premagala si vrsto ovir in odšla v Argentino.(1957) Poučevala si v srednješolskem tečaju ter skupine in posameznike učila slovenski jezik. Torej usoda je bila taka, da si zadnja leta bila deležna tudi slovenskega ozemlja v družinskem krogu in sedaj počivaš v slovenski zemlji.

EL MÁS PRESTIGIOSO ESCRITOR
ESLOVENO CONTEMPORÁNEO,
DRAGO JANČAR,
PRESENTA EN ARGENTINA
SU LIBRO **AQUELLA NOCHE LA VI**

12 DE
JUNIO
18:30

CABA

Drago Jančar en conversación con **Edgardo Cozarinsky**:
"El sujeto en el torbellino de la historia". Modera: **Jorgelina Núñez**
en la Biblioteca Nacional Mariano Moreno, Museo del libro
y de la lengua, Av. Las Heras 2555, Auditorio David Viñas.

13 DE
JUNIO
18:00

CÓRDOBA

Drago Jančar en entrevista
con **Eugenia Almeida**

en la Legislatura de la provincia de Córdoba,
Deán Funes 94, Sala Regino Maders.

14 DE
JUNIO
18:00

MENDOZA

El autor presentará su obra **Aquella noche la vi**.
Coordinará **Hebe Beatriz Molina**

en la Facultad de Filosofía y Letras de la Universidad Nacional de Cuyo.
Centro Universitario - Mendoza, Aula C.

Drago Jančar,
Aquella noche la vi,

Buenos Aires, Bärenhaus, 2019,
224 páginas.
Traducción de Florencia Ferre.

ORGANIZA:

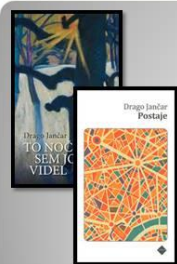
REPÚBLICA DE ESLOVENIA
EMBAJADA BUENOS AIRES

PUBLICÓ:

BÄRENHAUS

Slovenska kulturna akcija in
Veleposlaništvo Republike Slovenije
vas vljudno vabita na srečanje

z uglednim pisateljem
DRAGOM JANČARJEM,

izjemno dejavnim in najbolj prevajanim
sodobnim slovenskim avtorjem, dobitnikom
najprestižnejših slovenskih in mednarodnih
nagrad.

Pogovor s pisateljem bo
v nedeljo, 9. junija 2019,
ob 17. uri v dvorani dr. Tineta Debeljaka
v Slovenski hiši.

Po srečanju vabljeni na pogostitev.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE
VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE
V BUENOS AIRESU

Slovenska kulturna akcija vas vljudno
vabi na predstavitev knjige

BRANKO REBOZOV

SPOMINI IN MISLI

v soboto, 22. junija 2019,
ob 17. uri v dvorani dr. Tineta Debeljaka
v Slovenski hiši.

Po srečanju vabljeni na pogostitev.

ska.novice@gmail.com

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. GLAS es propiedad de la Acción Cultural Eslovana

Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina

Urejuje ga odbor, v koordinaciji tajništva. Edición: Comisión Directiva bajo la coordinación del secretario.

Tiskana oblika izhaja s podporo Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.